

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

ECB STATISTIKA

ĪSS PĀRSKATS

AUGUSTS 2005

Eiropas Centrālās bankas (ECB) statistikas galvenais mērķis ir atbalstīt ECB monetāro politiku un palīdzēt citu Eurosistēmas un Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) uzdevumu izpildē.

Šajā brošūrā īsumā aprakstīta statistiskā informācija, ko ar Eiropas Savienības nacionālo centrālo banku palīdzību sagatavo, vāc, apkopo un izplata ECB.

VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA

Statistiskās informācijas apkopošanā ECB palīdz nacionālās centrālās bankas (NCB). NCB (un dažos gadījumos arī citas attiecīgo valstu iestādes) savās valstīs vāc datus no kredītiestādēm un citiem avotiem un aprēķina nacionālos apkopotos rādītājus, kas tiek nosūtīti ECB. ECB sagatavo un izplata euro zonas apkopotos rādītājus.

ECB statistikas būtiskākās iezīmes ir šādas.

- Galvenā uzmanība tiek pievērsta euro zonai. Tas nozīmē, ka visu izmantoto nacionālo datu pamatā jābūt vienotam definīciju un klasifikāciju kopumam, lai tie būtu pietiekami salīdzināmi un būtu iespējams sagatavot pamatotos apkopotos rādītājus.
- ECB veiktās statistiskās informācijas sagatavošanas, vākšanas, apkopošanas un izplatīšanas juridisko pamatu nosaka Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūti. ECB ir pieņēmusi un publicējusi vairākus tiesību aktus par dažādām statistikas jomām.
- Nodrošinot savu prasību izpildi statistikas jomā, ECB vienlaikus cenšas panākt, lai ar statistisko datu sniegšanu saistītais slogs kredītiestādēm un citām pārskatu sniedzējām iestādēm būtu minimāls, un tāpēc, kad vien iespējams, izmanto esošo statistisko informāciju.
- ECB cieši sadarbojas ar Eiropas Kopienas institūcijām. Atbildību par statistiku Eiropas līmenī savā starpā daļa ECB un Eiropas Komisija (ar *Eurostat* – Eiropas Kopienu Statistikas biroja – starpniecību). Precīzu darba sadalījumu nosaka Saprašanās memorands par ekonomikas un finanšu statistiku (2003. gada marts), kas atrodams ECB interneta lapā.
- Statistikas jautājumos ECB uztur ciešas saiknes arī ar citām starptautiskajām organizācijām. Iespēju robežās ECB statistika atbilst starptautiskajiem standartiem.

KĀDU STATISTIKU SAGATAVO ECB?

Galvenie ECB publicētās statistikas veidi ir šādi.

Naudas, banku un finanšu tirgu statistika

Katru mēnesi ECB apkopo un izplata dažādus monetārās statistikas datus un rādītājus, t.sk. naudas piedāvājuma, tā dēvētā M3, tā sastāvdaļu (banknošu un monētu, īstermiņa noguldījumu un īstermiņa tirgojamo instrumentu) un tam atbilstošo bilances posteņu, īpaši kredītu un ilgāka termiņa saistību, apjoma vispārēju novērtējumu. ECB veic arī mēneša statistisko datu nepieciešamās korekcijas, lai atspoguļotu sezonāla rakstura faktorus, tādējādi atvieglojot tendenču analīzi.

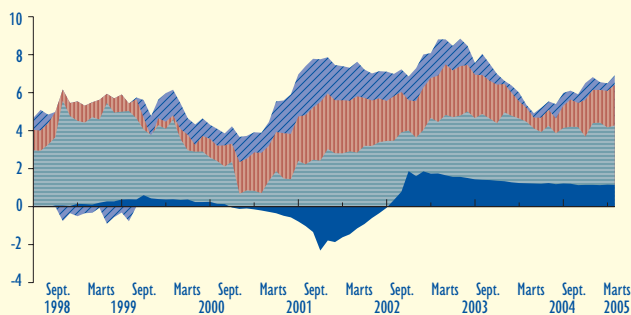
Monetāros rādītājus un tiem atbilstošos bilances posteņus aprēķina, pamatojoties uz monetāro finanšu iestāžu (MFI) sektora bilanci, kas arī tiek publicēta reizi mēnesī. MFI ir iestādes, piemēram, bankas, kas pieņem noguldījumus vai emitē ļoti īsa termiņa vērtspapīrus un izsniedz kredītus vai veic ieguldījumus vērtspapīros savā vārdā. Šī definīcija ir plašāka nekā Eiropas

Kopienas tiesību aktos ietvertā "kreditēstāžu" definīcija, jo tā ietver naudas tirgus fondus un dažus citus iestāžu veidus. ECB un nacionālās centrālās bankas sagatavo to finanšu iestāžu sarakstus, kuras atbilst šai definīcijai. MFI bilances statistiku izmanto arī, lai aprēķinātu kredītiestādēm noteikto obligāto rezervju prasības, kas ir viens no ECB monetārās politikas instrumentiem.

ECB apkopo arī saskaņotos statistiskos datus par procentu likmēm, ko MFI maksā un saņem, veicot darījumus ar mājāsaimniecībām un uzņēmumiem euro zonā.

1. ATTĒLS

M3 gada pieauguma temps nozīmīgāko komponentu dalījumā
(kumulētais ieguldījums; procentu punktos; sezonāli neizlīdzināts; perioda beigās)

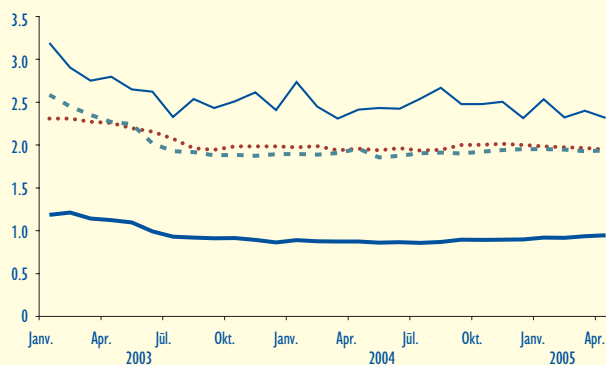

Skaidrā nauda apgrozībā
M2 - M1
Noguldījumi uz nakti
M3 - M2

Avots: ECB.

2. ATTĒLS

MFI procentu likmes noguldījumiem euro
(gadā; %; nav iekļautas maksas; jauno darījumu procentu likmes)

nefinanšu sabiedrību noguldījumi uz nakti
mājāsaimniecību noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot)
mājāsaimniecību noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot)
mājāsaimniecību noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem

Avots: ECB.

Turklāt ECB sagatavo detalizētu finanšu tirgus cenu un apjoma statistiku, t.sk. mēneša datus par parāda vērtspapīru un kotēto akciju apjomu, kas ietver informāciju par finanšu instrumentu emisijām, dzēšanu, apgrozībā esošajiem apjomiem un cenām. Tā turpina izstrādāt vienotu metodoloģiju salīdzināmu un reprezentatīvu statistikas rādītāju aprēķināšanai par euro zonas finanšu tirgiem. Tas arī palīdz uzraudzīt finanšu integrāciju.

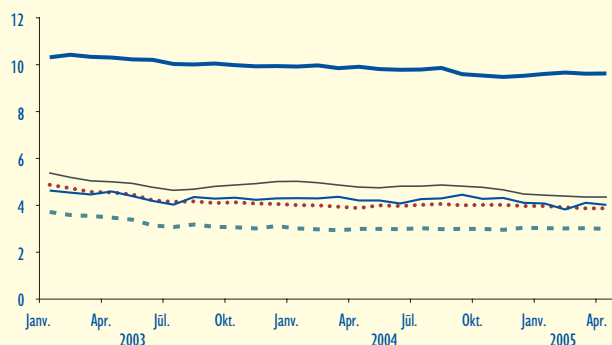
ECB publicē arī informāciju par finanšu iestādēm ārpus MFI sektora, t.sk. nenaudas tirgu ieguldījumu fondiem, ņemot vērā ciešo saikni starp šo iestāžu un MFI darbību.

Maksājumu bilance un cita ārējā statistika

ECB publicē mēneša maksājumu bilanci euro zonai, parādot galvenos darījumus starp euro zonas rezidentiem un ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem. Papildus mēneša maksājumu bilancei tiek gatavota detalizētāka ceturkšņa un gada statistika, kas ietver ģeogrāfisko dalījumu. Konsekventa metodoloģiskā bāze ļauj veikt integrētu euro zonas monetārās un maksājumu bilances statistikas analīzi. Maksājumu bilance monetārā izteiksmē, ko ECB publicē kopš 2003. gada jūnija, pieejama reizi mēnesī un rāda saikni starp ārvalstu darījumiem, ko euro zonā veic puses, kuras nav bankas, un naudas piedāvājumu euro zonā.

3. ATTĒLS

MFI procentu likmes aizdevumiem euro (gadā; %; nav iekļautas maksas; jauno darījumu procentu likmes)

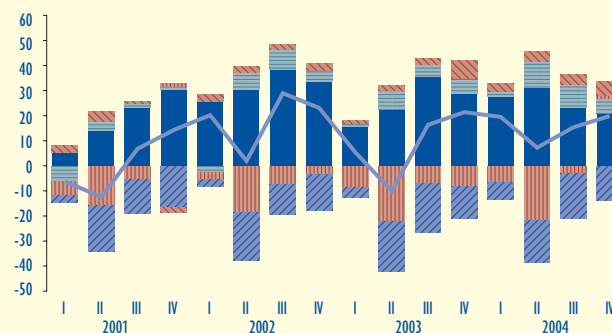

- mājsaimniecību norēķinu kontu debeta atlikumi
- aizdevumi nefinanšu sabiedrībām līdz 1 milj. euro ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam (ieskaitot)
- - - aizdevumi nefinanšu sabiedrībām lielāki par 1 milj. euro ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam (ieskaitot)
- aizdevumi nefinanšu sabiedrībām lielāki par 1 milj. euro ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu ilgāku par 5 gadiem
- aizdevumi mājsaimniecībām mājokļa iegādei ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu 5-10 gadi (ieskaitot)

Avots: ECB.

4. ATTĒLS

Euro zonas maksājumu bilance: tekošais konts un kapitāla konts (mljrd. euro; darījumi; sezonāli neizlīdzināti)

- preces
- ienākumi
- pakalpojumi
- kārtējie pārvedumi
- kapitāla konts
- kopā

Avots: ECB.

ECB publicē arī mēneša statistiku par savām un Eurosistēmas starptautiskajām rezervēm un ārvalstu valūtas likviditāti un ceturkšņa un gada statistiku par euro zonas starptautisko investīciju bilanci, kas sniedz vispārēju priekšstatu par euro zonas prasībām un saistībām pret pārējo pasauli ģeogrāfiskā dalījumā (gada starptautisko investīciju bilance). Apkopotajos rādītājos par euro zonu atsevišķi ietverta informācija par kredītu un debetu un par aktīviem un pasīviem. Pretstatā nacionālajām maksājumu bilanciem un starptautisko investīciju bilanciem, kurās iekļauti visi tautsaimniecības darījumi un posteņi, t.i., ieskaitot darījumus un posteņus attiecībā uz citiem euro zonas rezidentiem, euro zonas maksājumu bilance un starptautisko investīciju bilance ietver tikai darījumus un posteņus saistībā ar ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem. ECB vāc arī statistiskos datus par euro starptautisko nozīmi un euro efektīvā kursa indeksiem gan nominālā, gan reālā izteiksmē, izmantojot dažādus deflatorus.

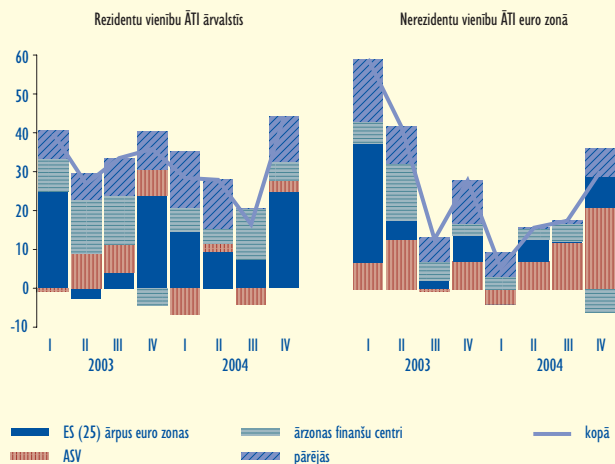
Finanšu konti

ECB pieprasa euro zonas ceturkšņa finanšu un nefinanšu kontu datus. Finanšu kontos atspoguļoti visu euro zonas tautsaimniecības sektoru finanšu darījumi un finanšu bilances. Tādējādi tajos redzamas dažādo sektoru finanšu kopsakarības, kā arī kopsakarības starp šiem sektoriem un pārējās pasaules tautsaimniecību. Šāds plašs tautsaimniecības rādītāju atspoguļojums arī sniedz vispusīgu ieskatu par māsaimniecību, uzņēmumu un valdību parādsaistībām. Īpaši būtiska ir arī mijiedarbība starp finanšu un nefinanšu darījumiem, sevišķi saistībā ar analītiskajiem balansposteņiem, piemēram, uzkrājumiem, valdības budžeta deficītu un iekšzemes kopproduktu.

Konti sagatavoti, izmantojot Eiropas Nacionālo un reģionālo kontu sistēmā (EKS 95) izklāstīto vienoto pieeju. Arī euro zonas ceturkšņa finanšu konti, kas sagatavoti, pamatojoties uz saskaņotiem grāmatvedības principiem, ir ļoti noderīgi, lai pārbaudītu biežāk sniegto naudas un banku, maksājumu bilances, kapitāla tirgus un valdības finanšu statistisko datu konsekveni.

5. ATTĒLS

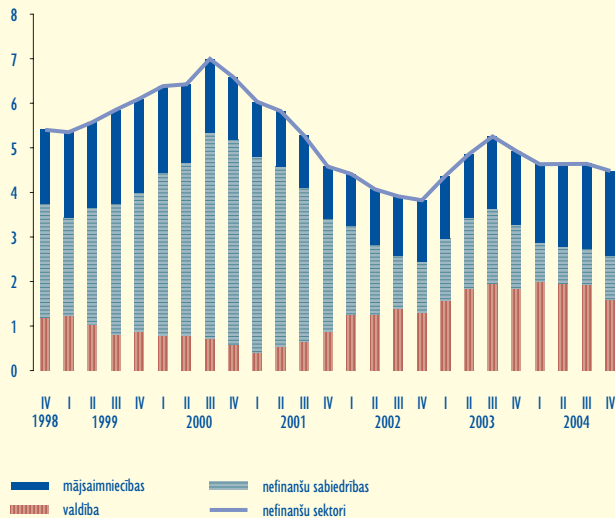
Euro zonas maksājumu bilance: ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI) galveno darījuma partneru dalījumā (mljrd. euro; darījumi)

Avots: ECB.

6. ATTĒLS

Euro zonas nefinanšu sektoru finansēšana (gada pieauguma temps; ieguldījumi; procentu punktos)

Avots: ECB.

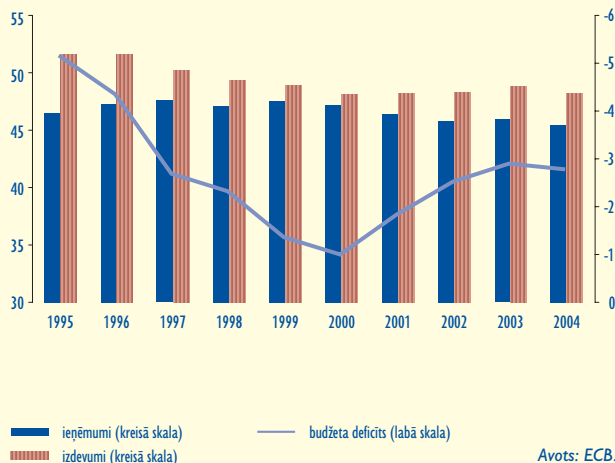
Pašlaik ceturkšņa dati par nefinanšu sektoru un apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu finanšu darījumiem un apgrozībā esošo vērtspapīru apjomu tiek publicēti ECB "Mēneša Biļetena" finansējuma un ieguldījumu tabulās. Tiek veikti pasākumi, lai sniegtu vairāk datu sektoru un finanšu instrumentu dalījumā, kā arī apkopotu integrētos euro zonas finanšu un nefinanšu sektora ceturkšņa kontu datus.

Valdības finanšu statistika

Lai veiktu analīzi monetārās politikas vajadzībām, ECB un ECBS nepieciešama vispusīga un uzticama valdības finanšu statistika, kuras pamatā ir EKS 95. Valdības finanšu statistika ir būtiska euro zonas sektoru nefinanšu un finanšu kontu integrētās sistēmas daļa. Valdības gada finanšu dati sniegti trīs galvenajās tabulās, parādot laikrindas: 1) ieņēmumiem un izdevumiem, 2) valdības parādam un 3) attiecībai starp valdības budžeta deficītu un valdības parāda pārmaiņām euro zonā. Tiek parādīts arī atsevišķu euro zonas valstu valdības budžeta deficīts un parāds. Lai savāktu euro zonas apkopotos rādītājus, nepieciešama papildinformācija par darījumiem starp dalībvalstīm un Eiropas Kopienas institūcijām. Tiek publicēti arī valdības ceturkšņa finanšu dati par ieņēmumiem un izdevumiem euro zonā.

7. ATTĒLS

Valdības ieņēmumi, izdevumi un budžeta deficīts euro zonā (% no IKP)

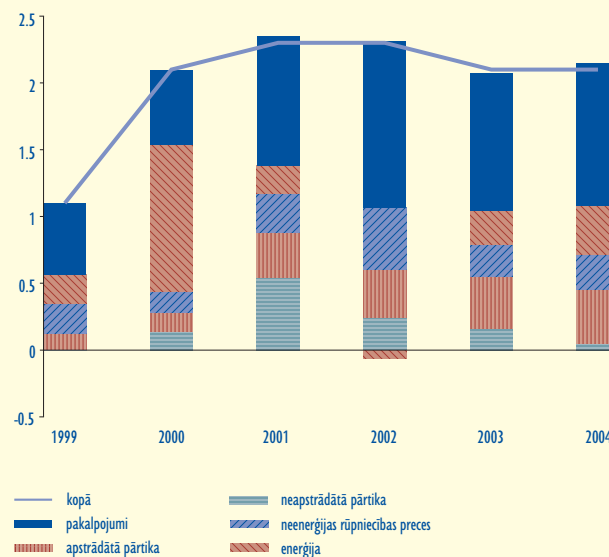
Avots: ECB.

SPCI, citu cenu, izmaksu, produkcijas izlaides un darba tirgus statistika

ECB definē cenu stabilitāti – tās galveno mērķi –, izmantojot saskaņoto patēriņa cenu indeksu (SPCI) euro zonai. Tā regulāri izmanto un izplata arī plašu statistiku par cenām un izmaksām, nacionālajiem kontiem, darba tirgiem, ārējo tirdzniecību un dažādu citu tautsaimniecības statistiku. Galvenā atbildība par šā veida statistiku ir Eiropas Komisijai. ECB cieši sadarbojas ar Komisiju (Eurostat), lai izveidotu saskaņotus statistikas jēdzienus un iegūtu regulāru, kvalitatīvu euro zonas statistiku. ECB apkopo un izplata arī dažādus atvasinātus euro zonas rādītājus, piemēram, mājokļu cenu, nodarbinātības un produktivitātes rādītājus, kā arī aprēķina sezonāli izlīdzinātus euro zonas rezultātus.

8. ATTĒLS

Euro zonas inflācija (saskaņotais patēriņa cenu indekss) (gada procentuālās pārmaiņas; ieguldījumi gada procentuālajās pārmaiņās)

Piezīme. Kopš 2001. gada ietverti dati par Grieķiju.

Skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa atšķiras no kopsummas.

Avots: Eurostat un ECB aprēķini.

VIDĒJA TERMIŅA PLĀNI

Euro zonas statistikas galvenais mērķis ir iekļaut dažādo tautsaimniecības un finanšu statistiku vispusīgā institucionālā sektora ceturkšņa kontu sistēmā. Šie konti aptvers finanšu un nefinanšu sabiedrības, valdību un mājsaimniecības, un tajos tiks ietvertas saiknes ar tautsaimniecības dalībniekiem ārpus euro zonas. Uzlabosies konsekvence starp nefinanšu un finanšu mainīgajiem lielumiem, kas tādējādi veicinās analīzi sektoru dalījumā. Par nozīmīgu prioritāti vidējā termiņā uzskatāma arī jaunas, uzlabotas statistikas (piemēram, par nemonetārajiem finanšu starpniekiem) izstrāde. Arī tas palīdzēs sasniegt šo mērķi un tālāk uzlabos ECB monetārās politikas un citu ECBS uzdevumu īstenošanas statistisko bāzi.

KUR MEKLĒT STATISTISKO INFORMĀCIJU?

Plaša statistiskā informācija tiek publicēta mēneša un ceturkšņa paziņojumos presei un ECB "Mēneša Biļetena" sadaļā "Euro zonas statistika". Statistiskie dati par neseniem notikumiem euro zonas un ES dalībvalstu tautsaimniecībā tiek apkopota arī ērti izmantojamā kabatas formāta ECB izdevumā *Statistics Pocket Book*. Šajā izdevumā ietverta dažāda euro zonas, ES, ASV un Japānas salīdzinošā informācija. Lai bez maksas saņemtu šīs publikācijas, lūdzam rakstīt uz ECB (uz norādīto adresi).

Visi statistiskie dati atrodami arī ECB interneta lapas (www.ecb.int) statistikas sadaļā. Sīkāka informācija par dažādiem statistikai izmantotajām definīcijām un jēdzieniem (t.sk. visi atbilstīgie tiesību akti) arī atrodama šajā interneta lapā.

PAPILDINFORMĀCIJA

Lai saņemtu papildinformāciju, lūdzam sazināties ar ECB Preses un informācijas daļu (tālr.: +49 69 1344 7454 vai 7455, fakss +49 69 1344 7404) vai sūtīt e-pastu uz adresi info@ecb.int.

ADRESE

Kaiserstrasse 29
D-60311 Frankfurt am Main
Germany

PASTA ADRESE

Postfach 16 03 19
D-60066 Frankfurt am Main
Germany

ISSN 1725-373X (interneta versija)